

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

29. JUNI 1950

A V I N N H O L D E T :
PETER OG PAUL-FESTEN - PAVE PIUS XII OM DEN
SOSIALE KRISE - ER DE FILOSOFISKE GUDSBEVIS
TVINGENDE? - TIL PRESTEVIGSELEN PÅOLSOKDAGEN
- KARDINAL MINDSZENTYS NYMESSE - DEN INDRE
STILLHET - NYE GLASSMALERIER I BERGEN - DIKT
NESTE NUMMER KOMMER 20. JULI 1950

NR.

23
24

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 03 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neubergrgt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 41 0.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 2. JULI: 5. sønd. etter pinse. Feiring av minnefesten for apostl. Peter og Paul. Ep. Ap. gj. 12, 1—11. Ev. Matt. 16, 13—19. Mandag: Marias gjesting (henlagt fra 2. juli). Tirsdag: Oktavdag til festen Peter og Paul. Onsdag: Antonius, bekj. Torsdag: Oktavdag. Fredag: Cyrill og Methodius, bisk., bekj. Lørdag: Elisabeth, dronning, enke.

SØNDAG 9. JULI: 6. sønd. etter pinse. Ep. Rom. 6, 3—11. Ev. Mark. 8, 1—9. Mandag: De 7 martyrbrodre og Rufina og Secunda, martyrer. Tirsdag: Pius I, pave, mart. Onsdag: Johannes Gualbertus, abbed. Foreskrevet bønn for Hs. Høyærv. Biskopen i anl. dagen for bispeutnevnelser. Torsdag: Anaclet, pave, mart. Fredag: Bonaventura, bisk., bekj., kirkel. Lørdag: Henrik, keiser, bekj.

SØNDAG 16. JULI: 7. sønd. etter pinse. Ep. Rom. 6, 19—23. Ev. Matt. 7, 15—21. Mandag: Alexius, bekj. Tirsdag: Camillus de Lellis, bekj. Onsdag: Vincent av Paul, bekj. Torsdag: Hireonymus Æmillianus. Fredag: Praxedis, jomfru. Lørdag: Maria Magdalena den botferdige.

SØNDAG 23. JULI: 8. sønd. etter pinse.

Innkømte beløp til feriekolonien 1950:

Hr. Johs. Hongslo	kr. 5.—
Hr. E. Jerve	» 50.—
Fru K. Christensen	» 20.—
Frk. M. Østenstad	» 25.—
N. N.	» 100.—
S. S.	» 50.—
Fru Straiith	» 20.—
Frk. Ingeb. Endresen	» 10.—
Fru M. Gjerull	» 10.—
Fru Schreiber	» 30.—
N. N.	» 25.—
Fru I. Solbeng	» 100.—
A. H. Å.	» 10.—
N. N.	» 10.—
Hr. G. Geist	» 10.—
St. Elisabethsøstrene Oslo	» 50.—
Fru A. Hansen	» 20.—
Fru K. Thielemann	» 50.—
Frk. M. Knudtson	» 50.—
Fru A. Maurtvedt	» 10.—
N. N.	» 25.—

Tilsammen kr. 680.—

Bidrag mottas fremdeles med takk.

St. Olavs sokneprestembete,
Akersv. 5, Oslo.
Sa. Hallvards sokneprestembete,
Urtegt. 29, Oslo.
Oslo katolske minghetspleie.

Fra Katolsk Bok- og Bladsentral:

Til et mer inngående studium av den katolske religion anbefales følgende bøker:

«Den katolske reiligon fremstillet for moderne protestanter», av A. J. Lutz	kr. 11.70
«Katolsk praksis» av fransiskanerpater D. J. Boers	kr. 7.00
«Katolisismens inderste Væsen» av Karl Adam	kr. 9.80
«Jesu Kristi Levned» (to bind) av G. Ricciotti	kr. 31.90
«Katolisisme» av P. Schindler	kr. 5.30
«Våre Fedres tro» av Kardinal Gibbons	kr. 3.00
«En Herre, én tro» av Vernon Johnsen	kr. 3.10
«Tro og fornuft» av Arnold Lunn	kr. 8.00
«Den katolske kirkes historie» av Gerard Rauchen og Alfred Otto	kr. 8.80
«Kristi mystiske Legeme» rundskrivelse av pave Pius XII	kr. 1.70
«Pavestolen og Arbeidsspørsmålet», rundskrivelse av pave Leo XIII og Pius XI	kr. 3.10
«Det katolske Trosprinsipp» (Spesialavhandling om Kirken og den apostoliske suksessjon) av Dr. J. v/d Burg	kr. 3.00
«Pavedømmet», av Dr. J. v/d Burg	kr. 5.00
«Den bibelske lære om Rettferdiggjørelse», av Dr. J. v/d Burg	kr. 2.00
«Barnedåpen», av Dr. J. v/d Burg	kr. 2.00
«Forklaring av den hellige Messe» (med læren om Alterets hellige sakrament), av Dr. J. v/d Burg	kr. 1.50

Disse og andre bøker (også utenlandske kan fås gjennom bokhandlerne eller gjennom Katolsk Bok- og Bladsentral, Akersv. 5, Oslo.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

29. JUNI 1950

NR. 23-24

Apostlene Peter og Paul

Av pastor Peter Lowry

Hele Kirken gleder seg ved minnet om apostlene Peter og Paul, og vi kan spørre hva grunnen kan være til at vår liturgiske tradisjon aldri kan nevne den ene uten samtidig den andre. På hver eneste minnedag for den ene apostel får den andre sin plass med. Heller ikke protestantiske teologer ignorerer det særegne forhold mellom disse to ruvende skikkelser i urkirken. Men basert på en tvilsom tolking av St. Pauls epistel til Romerne, har protestantisk teologi hatt tendens til å fremstille Paulus som rival til Peter. Det er i det hele tatt sjelden å komme over et verk i ikke-katolsk teologi som nevner de to helgener uten å lovprise Paulus på bekostning av Peter.

Ved en berømt anledning — og bare ved denne ene — var det faktisk uoverensstemmelse mellom de to apostlene. Da Peter forlot Jerusalem etter å ha sittet fengslet der, dro han til Antiokia. Der fant han en menighet hvor jøder og hedninger omgikkes som brødre, slik at de allerede da inntok sine måltider sammen. Peter satte seg til bords med dem — var han ikke ved en særlig åpenbaring blitt opplyst om at for Gud er ingenting vanhellig eller urent? Alt gikk godt inntil noen jøder av den strengere oppfatning kom på besøk fra Jerusalem. For disse måtte det sørges for et særskilt bord. Ville Peter rette seg etter de nyankomnes skrupler, eller ville han gi dem et eksempel på vidsyn? Han valgte å spise med jødene, som den sikreste utvei.

For Paulus tok dette seg ut som et bedrag, og epistelen til Galaterne har bevart skildringen for oss om hvordan han åpenlyst sa Peter imot. Det blir ikke fortalt hva som hendte etterpå, men to ting går tydelig fram av fortellingen: Det ene er at en åpen uoverensstemmelse med Peter var noe en ikke uten videre våget seg inn i. Selv om det gjaldt den djerve Paulus, var slikt sjelden og verd å legge merke til. Det andre er at Peter var en person som til vanlig ikke var trangsynt. Han tok seg av de hedningekristnes sak like villig som Paulus selv. Dette er grunnen til at hans holdning var så skuffende.

Noen har ment at de to apostlene representerte to forskjellige oppfatninger når det gjaldt hedningenes forhold til Kirken. Det er blitt sagt at det var en strid om verden skulle bli omvendt til kristendommen med eller uten omskjæring, og at Paulus vant. Men dette bilde av situasjonen kan ikke støtte seg til noe historisk vitnesbyrd. Den eneste antydning vi har til at det eksisterte et Peters parti og et Pauli parti i den første Kirke, fins i innledningen til det første Korinterbrev, et skriftsted som både er interessant og dunkelt: «Jeg sikter til det at en av dere sier: Jeg holder meg til Paulus, en annen: Men jeg til Apollo, og en tredje: Men jeg til Kefas, en fjerde: Men jeg til Kristus.»

Det synes klart at besøket til Apollo, den veltalende jøde fra Aleksandria — som hadde preket et halvt forstått kristent evangelium i Efesus — hadde bragt forvirringen i kirken i Korint. Hadde han i virkeligheten vært fornøyd med å vanne, der Paulus hadde plantet, eller hadde han sådd ugress i Pauli hvete? Hva enn hans mening kan ha vært, ser det ut til at han etterlot seg et «Apollos parti», til forskjell fra «Pauli parti». Må vi videre forutsette at det fantes et parti som forkastet begge autoriteter og ikke ville anerkjenne annen autoritet enn Peters? Og dessuten et fjerde parti som enda dristigere, kalte seg selv «Kristi parti»?

Er det ikke heller mer sannsynlig at Pauli disipler gjorde fordring på å være Petri disipler, siden Peter hadde gitt Paulus så stor andel i apostelgjerningen, og at det rivaliserende Apollo-parti besluttet å påberope seg noe som lå enda lenger tilbake og skrev «Kristus» istedenfor «Peter» på sitt banner? Noen hører til Pauli-Peters retning; de andre kan bare svare at de hører til Kristi-Apollos retning.

Nei, det er ikke mulig å gjøre de to apostler til rivaler i arbeidet uten å ty til en historie som hverken er å finne i Apostelgjerningene eller i epistlene.

Peter var biskop av Rom og overhodet for Kirken på jorden. Det ser ikke ut til at Paulus har oppholdt seg i Rom mer enn når et fangehull og en militær-

Pave Pius XII viser veien ut av den sosiale krise

«Det som må til er en samling av alle gode viljer verden over til en kraftfull og omfattende aksjon båret på redelighet og fullkommen enighet», sa Paven i en tale til Den internasjonale kristelig-sosiale union.

Lørdag den 3. juni mottok Pave Pius XII deltakerne i Den internasjonale kongress for sosiale studier og medlemmene av Den internasjonale kristelig-sosiale union i audiens. Paven holdt ved denne anledning en tale av overordentlig stor betydning og rekkevidde. Vi gjengir den her in extenso.

«Vi ønsker deltakerne i Den internasjonale kongress for sosiale studier og medlemmene av Den internasjonale kristelig-sosiale union velkommen. Vi føler en særlig stor glede ved å kunne gjøre det i Det hellige år. Dette møte er mer enn en lykkelig sammenkomst; for dere innebærer dette møte en kunngjøring av deres egne arbeidsplaner; for Oss gir det håp om at deres drøftelser og vedtak i vesentlig grad vil bidra til å modne de frukter vi venter Oss av dette år for *tilbakevendning og alminnelig forsoning*: fornyelse og utbredelse av rettferdens, kjærlighetens og fredens ånd hos den store menneskefamilie.

Denne ånd har manglet eller gått i forfall. Det er i virkeligheten her vi må søke en av hovedårsakene til de lidelser som hjemsøker millioner av mennesker i det moderne samfunn og til den uhyre mengde av ulykkelige som gjennom arbeidsledigheten har fått føle sulten pine eller true. Ondskapens ånd spekulerer i denne elendighet og i de ulykkeliges motløshet. De skal drives bort fra Kristus, som alene kan frelse dem, inn i ateismens og materialismens strømdrag og bli tvangsorganisert i sosiale organisasjoner som betegner et brudd med den orden som er satt av Gud. Blendet av fagre løfter og bolde forsikringer om en fremgang som ikke lar seg kontrollere, fristes de til å gi seg hen til tynne illusjoner, og følgen kan bare bli nye og fryktelige sosiale konflikter. Hvor sviende må da ikke virkeligheten føles når de våkner opp etter de fagre og gylne drømmer!

Nei, det som må til er en samling av alle gode viljer verden over til en kraftfull og omfattende ak-

vakt gjorde misjonsreisene hans umulige. I Rom led de begge martyrdøden på samme dag, og den første Kirke så det som en ære å ha deres legemer der.

De ble alltid nevnt i ett og samme åndedrag, og må sammen bli sett som grunnleggerne av den Romerske Kirke, uten derfor å overse Peters enestående stilling: Han som fikk nøklene av Kristus.

sjon båret på redelighet og fullkommen enighet. Vi må få bort disse skylapper som innsnevrer utsynet og som forenkler arbeidsløshetens uhyre problem bare til et spørsmål om en bedre fordeling av de fysiske krefters arbeidsresultater.

En må bli seg helt og fullt bevisst at det er en plikt å gi familiene som naturlige, moralske, rettslige og økonomiske enheter et passende livsrom. Selv om det må skje i beskjeden målestokk, må det likevel svare til de krav menneskets verdighet stiller.

Verden må kvitte seg med snevre, nasjonale fordommer og klassekampens tvangsforestillinger. De utgjør de minste påskudd til å hindre en ærlig og sterk aksjon der *alle* krefter og muligheter på jordens overflate går sammen, enkeltindividenes og særgruppens initiativ og anstrengelser koordineres med folkenes og statenes samarbeide slik at *alle* yter sine bidrag i form av råmaterialer, kapital og arbeidskraft. De som går sammen i en slik felles aksjon, bør vite å vurdere den hjelp som kirken her kan yte.

Her er vi ved det store sosiale problem som reiser seg ved vår tids korsvei! Måtte det finne en gunstig løsning, selv om det skal skje på bekostning av materielle interesser eller ved ofre som alle medlemmer av den menneskelige familie må bringe. Skjer det, elimineres iallfall en av de faktorer som medvirker til å opprettholde den spente internasjonale situasjon, og som truer med å forvandle den skjebnesvangre «kalle krig» til en «varm krig», — en brennende krig.

I de gamle industriland dreier det seg i dag ikke som for hundre eller halvt hundre år siden bare om å sikre lønsmottakeren — som ikke lenger er bundet av lensherrelige og patriarkalske bånd — den faktiske frihet i tillegg til den rent juridiske frihet. Den som mener det, er bakut for sin tid og røper en fullkommen mangel på forståelse av vårt egentlige problem. Allerede i mange år har det i de fleste land — ofte som følge av en avgjort innflytelse fra den katolske sosialbevegelse — funnet sted en sosialpolitisk utvikling som kjennetegnes ved en stadig videre utbygging av arbeidsretten og ved at den som rår over produksjonsmidlene er blitt pålagt juridiske

forpliktelser til fordel for arbeiderne. Den som fortsatt vil drive en sosialpolitikk i den samme retning, kommer før eller siden til en grense hvor det er fare for at arbeiderklassen på sin side skal gjøre de samme feil som kapitalen har gjort. Den fratok nemlig eieren, særlig i de større bedrifter, det personlige ansvar for bruken av produksjonsmidlene. For arbeiderne foreligger den fare at de kan komme til å legge ansvaret for bedriften på anonyme, kollektive dannelser.

En sosialistisk åndsinnstilling vil ha meget lett for å tilpasse seg en slik situasjon. Men den ville vekke stor uro hos dem som forstår hvilken betydning den private eiendomsrett har for initiativet og ansvaret.

En lignende fare oppstår også, når man krever at lønnsinntakeren ved en bedrift skal ha økonomisk medbestemmelsesrett, særlig om denne rett direkte og indirekte skal utøves av en organisasjon utenfor bedriften.

En slik rett kan ikke utledes hverken av arbeidsavtalens eller bedriftens natur. Det står urokkelig fast at både lønnsinntakeren og bedriftsherren er næringslivets subjekter og ikke objekter. Denne likhet får ikke bestrides. Den er sosialpolitisk prinsipielt fastslått og praktisert og vil tre enda skarpere fram gjennom yrkesorganisasjonspolitikken. Men i de *privatre*tslige bestemmelser som regulerer den enkelte lønnsavtale, finnes det intet som strider mot denne fundamentale likhet. Vår forgjenger Pius XI har klarlagt dette i ensykliken *Quadragesimo Anno* og benekter med rette at her foreligger en indre nødvendighet som gjør arbeidsavtalen ensbetydende med en avtale om kompaniskap. Dette er ikke å underkjenne nytten av alt det som er gjort på forskjellig måte til det felles beste for arbeidere og arbeidsgivere. Men prinsipielt og faktisk ligger den rett som kreves til økonomisk medbestemmelsesrett, utenfor hva det er mulig å virkeliggjøre.

Det vanskelige ved disse problemer er at de så lett lar en tape av syne det viktigste og mest presserende problem — et problem som rir gamle industriland som en mare: den permanente frykt for ny arbeidsløshet og hvordan man kan gjenreise og sikre en normal produksjon som i anlegg og mål intimt er knyttet til familiens velferd og verdighet som moralsk, rettslig og økonomisk enhet.

Når det gjelder de land der industrialiseringen først er blitt aktuell i vår tid, kan Vi ikke lovprise nok de anstrengelser de kirkelige autoriteter gjør for at de folk som hittil har levet innenfor rammen av et patriarkalsk-feudalt styre, blir spart for de unnlattelsessynder den økonomiske liberalisme i det forrige århundre gjorde seg skyldig i. En sosialpolitikk som bygger på Kirkens læresetninger, ført

ut i livet av organisasjoner som varetar både folkets materielle og åndelige interesser og som er tilpasset de nåværende livsforhold: *en slik politikk bør sikres ved at alle virkelige katolikker uten unntagelse gir den sin stemme.*

Men selv for disse nye industrier blir problemet stående i hele sin rekkevidde og det gjelder for dem å stille seg dette spørsmål: Kommer de til å medvirke eller ikke til gjenreisningen og sikringen av en sunn produktivitet i det nasjonale næringsliv? Eller vil de komme til å øke tallet på industrier som stadig hjemsøkes av kriser? Hvilke bekymringer og vansker vil man måtte regne med for å styrke og utvikle et hjemmemarked som er gjort produktivt som følge av befolkningens betydning og behov, der kapitalinvesteringene utelukkende er bestemt av forbigående profittsyn, og der en illusorisk nasjonal forfengelig bestemmer de økonomiske avgjørelser?

En har allerede drevet masseproduksjonen for vidt og utnyttet jordens råvarelagre til det ytterste. I denne prosess er det særlig gått ut over bondebefolkningen og jordbrukets interesser. Troen på verdensmarkedets mekanisme og dets evne til å gjenopprette den økonomiske likevekt og på at staten skal kunne sikre alle sine borgere retten til å få alle krav under alle livets forhold oppfylt, er likefrem blind og gjelder et regnestykke som aldri kommer til å gå opp.

Stillet overfor den sosialøkonomiske nødvendighet å måtte tilpasse produksjonen et forbruk som er bestemt av menneskets behov og verdighet, blir problemet å *ordne* og *etablere* en slik økonomi for produksjonens vedkommende det første å løse. Det vil lite nytte å søke løsningen i den rent positivistiske teori som bygger på ny-kantismens kritikk av «markedslovene» eller i den like kunstige formalisme som er kjent under betegnelsen «full beskjeftigelse». Det er Vårt ønske at den katolske sosialbevegelses teoretikere og praktikere har sin oppmerksomhet rettet mot dette problem og tar det opp til inngående studier.»

Sin ordensånd tro . . .

En dominikaner, en fransiskaner, en benediktiner og en jesuittpater satt sammen i et rom og ba sitt Breviar. Så hendte det at lyset gikk.

Dominikaneren sa: La oss nå betrakte hva som forårsaket at lyset slukket.

Fransiskaneren aksepterte savnet i ydmykhetens og den hellige fattigdoms ånd.

Benediktineren, som kunne sitt Breviar utenat, fortsatte å be uberørt av hva som hadde hendt.

Jesuitten gikk ut og reparerte lyset.

Er de filosofiske Gudsbevis tvingende?

Av dominikanerpater A. J. Lutz

I.

Når en kristen tenker påstår at det mellom fornuften og de kristne dogmer ikke består noen motsetning, men en harmonisk sammenheng, så er det første spørsmål motstanderne krever svar på, dette:

Kan fornuften med tvingende bevis forvise om at Gud eksisterer? Det er rimelig at dette spørsmål melder seg for det tenkende menneske som vil skaffe seg klarhet over forholdet mellom tro og fornuft. For kan det med absolutt sikkerhet fastslås at Gud er til, så er nok den kristne åpenbaring ennå langt fra å være bevist som et historisk faktum, men det er heller ikke vanskelig å gå med på at en overnaturlig åpenbaring er mulig. Før vi altså drøfter spørsmålet om Jesus fra Nazaret er Gud i menneskelig skikkelse og om Evangeliet er et guddommelig budskap til menneskene, må det stå fast for oss at Gud overhodet eksisterer. Kan fornuften føre oss fram til denne overbevisning?

Det finnes forskjellige grader av visshet svarende til forskjellige grader av virkelighet. Vi har for det første den såkalte «moraliske» visshet, som gjør at vi rimeligvis godtar et faktum som sant, skjønt vi ikke selv har vært i stand til å iakttå det. Ingen av oss har f. eks. kjent Napoleon — bortsett kanskje fra noen spiritister som det har lyktes å fremmane hans ånd! Men vi har ingen grunn til å dra i tvil troverdigheten av de samtidige historiske beretninger. Vi kan altså med god samvittighet påstå at mannen har levd og voldt de europeiske fyrster atskillig bryderi. Den slags visshet svarer til fakta som nok er virkelige, men ikke nødvendige, for vi kan godt tenke oss verden uten Napoleon.

Så har vi den naturvitenskapelige visshet. Dens grunnlag er våre egne iakttagelser. Vi vet f. eks. av erfaring at vann forvandler seg til damp når det er utsatt for så og så mange varmegrader. Heller ikke slike fakta er absolutt nødvendige. De er det nok i den virkelige, eksisterende natur, men vi kan godt tenke oss naturen annerledes. Vi har ikke engang noen tvingende grunn til å betrakte verden som nødvendig.

En tredje art av visshet er den matematiske, og den er absolutt. Det er f. eks. utenkelig at $1 + 1 = 3$. Men at $1 + 1 = 2$, denne setning er evig sann. Den lar seg nemlig direkte føre tilbake til identitetsprinsippet, som er grunnloven for all virkelighet, for all tenkning og for all fornuftig handling. Vi kaller identitetsprinsippet denne setning: «En ting er hva den er» eller «En ting kan ikke være hva den er og samtidig noe annet». Et menneske kan f. eks. ikke samtidig være levende og død. En påstand kan ikke samtidig være sann og usann. En handling kan ikke samtidig og under de samme omstendigheter være god og ond. Når $1 + 1 = 2$, så er det fordi $1 = 1$. Var $1 = 0$ eller $= 2$, så ville $1 + 1$ være $= 0$ eller $= 4$.

Den matematiske visshet grunner seg altså på den metafysiske. Identitetsprinsippet og de andre intellektuelle grunnprinsipper som utledes av det, er metafysiske, dvs. de hører til et område som ligger hinsides den fysiske verden. De gjelder overalt hvor det er tale om virkelighet, om væren eller ikke væren.

Den metafysiske visshet er absolutt. Identitetsprinsippet trenger ikke noe bevis. Det har sin klarhet i seg selv, det er oss medfødt. All vitenskapelig og filosofisk bevisføring får sin kraft fra det. En tenkning som forakter det, fører til en selvmotsigelse, til det absurde. Et filosofisk system som benekter det eller ikke tar hensyn til det, er dødfødt.

Den visshet som de klassiske bevis på Guds eksistens fører fram til, er en metafysisk visshet. De eier altså den høyeste grad av visshet som det er mulig å oppnå for fornuften. Denne setning: «Gud er til» er den mest urokkelige av alle sannheter. Den motsatte påstand: «Gud eksisterer ikke», innebærer den mest opprørende av alle selvmotsigelser. For en klart tenkende ånd er den den krasseste av alle absurditeter. Og da usannhet i tenkingen er årsak til uorden i livet, blir fornektelsen av Guds eksistens nødvendigvis årsak til undergang av all menneskelig orden og lykke så snart den får innflytelse på de enkelte menneskers atferd og på statenes politikk.

Den vei som fører den tenkende fornuft til den slutning: «Gud eksisterer», har sitt utgangspunkt i den kjensgjerning at verdensaltet med alt det vi kan se, erfare og forestille oss, ikke har sitt tilvære i kraft av sin egen natur. I filosofisk språk uttrykker man det slik: Tingenes *væren* er ikke identisk med tingenes *vesen* eller med tingenes *natur*. En sten er noe annet enn et tre, en hest er noe annet enn et menneske, en farve er noe annet enn en lyd, en tanke er noe annet enn en følelse.

Millioner av vesener er til, alle er de forskjellige fra hverandre med hensyn til art, individuelle egenskaper og virksomhet. Allikevel har alle dette felles at de er, eller kan være. Men også noe annet har de felles, nemlig det at de ikke er seg selv nok for å oppnå eller bevare sin virkelige eksistens. De *er*, men ikke av seg selv. Hvor har de da sin virkelighet fra? Har de den ikke i kraft av sitt eget vesen, så må de ha fått den av et høyere vesen, som i kraft av sin egen natur er den absolutte virkelighet.

Forskjellige kjensgjerninger overbeviser oss om at verdensaltet ikke er seg selv nok for virkelig å være til. Den mest iøynefallende har vi foran oss hvert øyeblikk vi betrakter de uopphørlige omskiftninger i naturen. «Alt flyter, intet står stille, — du bader ikke to ganger i den samme elv», sa gamle Heraklit. Overalt omkring oss og inne i oss er det bevegelse, forandring, utvikling. Overalt er det muligheter som blir til virkeligheter. Disse innebærer nye muligheter, som blir anledning til nye forandringer. Og så sier vår forskende fornuft: Det som blir til, *var* ikke, ellers behøvde det ikke å bli til. *Var* det ikke, så kunne det heller ikke gi seg selv å *være*. Fra intet kan intet komme. Hva er da grunnen til all utvikling og omskifting, til den ustanselige gang i naturen? Vår tanke kan ikke slå seg til ro før den når til en kraft som setter all bevegelse i gang, men som selv er evig og uforanderlig grunnfestet i seg selv; en virkelighet som i kraft av sin egen natur er selve den absolutte virkelighet. Vi kaller den Gud. «Jeg er den som er», sier Bibelen (2. Mos. 13).

Det er dem som sier at vi godt kan forklare utvikling og forandring i naturen uten Gud. Selve naturen, sier

de, er den drivende kraft til all bevegelse. De tar feil. Enten forstår man under navnet «natur» summen av alle ting i hele universet, altså nettopp de ting hvis ustanselige gang det gjelder å forklare, eller naturen oppfattes som en høyere makt som er hevet over alle omskiftninger, og så er navnet natur bare et annet navn for Gud. Nå vel, sier andre, Gud er til, men han er ett med universet, han bor i alt som «verdens sjel». Hvordan skulle dette være mulig? Er Guds vesen ett med universet, så er han selv forandringens og utviklingens lov underkastet. Hvordan kan han da være det absolutte og evige som er ubetinget nødvendig for å forklare bevegelse og utvikling?

«Da natten hadde omgitt ham (Abraham) med sitt mørke, så han en stjerne, og utbrøt: «Du er min Gud.» Men stjernen forsvant, og han sa: «Jeg vil ikke elske det som forgår.» Og da den var gått ned, sa han: «Hvis ikke Herren hadde ledet meg, da var jeg gått vill.» Og han så solen gå opp, og sa: «Du er min Gud. Du er større.» Men solen gikk ned, og han sa: «Å, mitt folk, jeg er uten skyld i den avgudsdyrkelse dere driver.»

(Koranen, kap. 6.)

Med vår åndskraft kan vi nå løfte oss over tiden for å betrakte et vesen likesom utfridd fra omskiftningens lov, se bort fra at det blir til og kan forgå, og feste oss bare ved det faktum at det i det nåværende øyeblikk er til. Men også da må vi innrømme at det ikke er av seg selv, men er avhengig av en årsaksrekke. Vi selv f. eks. lever, tenker, handler, men vårt liv er betinget av våre fysiske organers tilstand. Denne på sin side er avhengig av ytre vilkår som luft, lys, varme, av et samspill av stråler og bølger som vitenskapen ennå er langt fra å ha en fullkommen oversikt over. Alle disse naturkrefter er igjen solidariske med andre. Hele vårt solsystem medvirker til å holde liv i den lille blomst som lyser oss i møte ved veikanten. Men det ene solsystem eksisterer bare i sammenheng med andre. Tusener av krefter griper inn i hverandre hvert øyeblikk. Alle trenger hverandre. Ingen er seg selv nok for å bestå eller for å virke, om det så bare var et eneste øyeblikk. Og atter står vår fornuft overveldet av tanken på det absolutte, på den virkelighet over alle virkeligheter som er alle årsakers og virkningers urgrunn, mens den selv består ved sitt eget vesens makt uavhengig av alt annet. Var den ikke, så var det ikke noe annet enn det absolutte intet.

For å overbevise oss om det behøver vi ikke en gang å betrakte tingene som uavhengige i sin væren og i sin verden. Det er nok å overveie at de ikke eksisterer nødvendigvis. Hva enten de er levende eller livløse, de kunne like så godt ikke være til uten at vår fornuft ville finne noe urimelig i det. At et vesen nødvendigvis er til, er nemlig ensbetydende med at det er evig, dvs. hevet over tidens omskiftninger, sterkere enn alle årsaker til forandring eller forfall. I den verden vi kjenner er intet evig og intet absolutt nødvendig. Hvor mange muligheter finnes det ikke som aldri blir til virkelighet, hvor mange spirer som aldri utfolder seg, hvor meget av det som går til grunne!

Sett nå at det ikke finnes noe vesen som nødvendigvis er til i kraft av sin egen natur, altså et vesen som ikke mottar sin virkelige eksistens, men er selv den evige, absolutte virkelighet, så ville det aldri ha eksistert noe i det hele tatt og aldri ville bli til noe. En mulighet blir ikke av seg selv til virkelighet, for intet kan komme av intet. Da nå tingene eksisterer, så kan det bare være på den måten at de får sitt tilvære av en absolutt virkelighet,

som er nødvendig av seg selv. «Jeg føler at min eksistens ikke er noen nødvendighet, for mitt jeg består i min tanke. Jeg som tenker, hadde ikke vært til hvis min mor var drept før jeg begynte å leve. Jeg er altså ikke noe nødvendig vesen. Heller ikke er jeg evig eller uendelig, men jeg innses godt at det i naturen må finnes et nødvendig, evig og grenseløst vesen.» (Pascal.)

«Gud er Gud om alle länd lå øde,
«Gud er Gud om alle mann var døde».

(Salme av Peter Dass.)

(Forts.)

I Liturgiens ånd

Norsk Katolsk Ungdomsforbund tok for en tid siden opp idéen om å få utgitt en latinsk-norsk tekst av Messen i dialogform. En komité av geistlige og lekfolk fikk Biskopens godkjennelse til å gå i gang med oppgaven, og like før påske forelå dialogmessen trykt i et smakfullt og hendig hefte på 15 sider.

Det er gledelig å se at vår egen ungdom har vist en slik stigende interesse for denne form for aktiv deltakelse i frambringingen av Messeofferet, og det er å håpe at større og større kretser blir trukket med i samme retning.

Ungdomsbladet «Ignis» skriver i sitt mai-nummer i denne forbindelse: Nå står det bare til oss unge katolikker å være med på å gjøre dialogmessen kjent og aktet! La oss med begeistring og glød ta fatt på å dialogere messen. På den måten kan vi være med å aktivisere folket til den høyhellige handling som messeofferet i virkeligheten er. Messen er en offerhandling, hvor alle skal ta del, hvor legfolket skal være medofrere med presten.

Deltagelse i den hellige offerhandling er også den ideelle forberedelse til den hellige kommunion, fordi den, som en forfatter sier i en bok om liturgien, «er akkurat den samme handling som Kirken pålegger pave, biskoper og prester, når de leser sin messe».

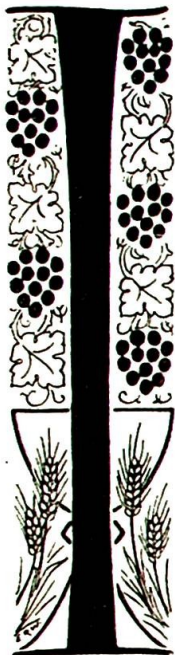
Utbredelsen av dialogmessen i Norge vil være et klart og fullgodt svar på alle de oppfordringer som Kirkens øverste i den siste tid har rettet til legfolket om å ta aktiv del i liturgien. — La oss ved utsendelsen av dialogmessen ha for øye følgende ord av Pave Pius XI:

«Det er høyst nødvendig at de troende, når de tar del i de hellige seremonier, ikke gjør det som utenforstående eller som stumme tilskuere, men som «medliturger» som tar med seg skjønnet i liturgien.»

Det kan nevnes at det er ungdomslaget i Fredrikstad som på Ungdomsforbundets vegne har stått for selve trykningen av Dialogmesse.

Sterk norsk representasjon ved Ungdomslederskolen i Danmark

En av de viktigste oppgaver Norsk Katolsk Ungdomsforbund har stilt seg, er utdannelsen av ungdomsledere. Sammen med Nordens Unge Katolikker har det gått sterkt inn for lederskolen som inntid i fjor er blitt holdt ved Dalum Kloster i Danmark, men som i år for første gang holdes ved den nyreiste katolske ungdomsborg ved Øm Kloster. I fjor var 10 norske deltakere med, og i år drar 12 ungdommer nedover til skolen som holdes fra 2. til 8. juli. Gruppen består av Arvid Jacobsen, Tromsø, Roseline Pettersen, Kirsten Dæhli, Kurt Hansen og Leif Aasland, Oslo, Gun Vee og Else Bugge Samuelsen, Bergen, Arnfinn Palmstrøm og Einar Samuelsen, Fredrikstad. For Forbundet møter formannen Øivinn Olafsen, Mærili Wiscott, Kjell Ruyter, samt ungdomspresten pastor Hansteen Knudsen. Øivinn Olafsen er gruppens leder.

Prestevigselen på Olsokdagen

Haec est dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea!

Dette er dagen Herren selv har beredt; la oss juble og gledes på denne dag! (s. 117, 24.)

vekselsangen med prestene lød disse jublende ord fra jødefolket når de på løvsalefesten dro inn i tempelgården til møtet med Herren. Slik også fra presten i den nye pakts liturgi når han påskemorgen forkynner den kristne glede. Men på den dagen som venter oss nå, til Olsok da to unge nordmenn på norsk grunn skal salves til prester i Kristi kirke, — vil vi alle, prest og kirkelyd, gå sammen om sangen og juble i kor:

Dette er dagen Herren selv har beredt, la oss juble og gledes på denne dag!

Det er dagen med den høyeste gave til norske katolikker i Det hellige år. En dobbelt gave fra Gud selv, emnene hentet fra vår egen midte, men formet av ham. «Kåret av Gud blant de troendes flokk og innsatt av ham for dem», sier Skriften om prestedømmet og understreker på én gang dets guddommelige opphav, kall og misjon. (Hebr. 5, 1.)

*

En dramatisk sfære omgav den første prestevigselen i den nye pakt. Like før Jesus gikk til sin lidelse, samlet han disiplene om seg til bords. Læretiden var omme. Gjennom daglig omgang i tre år med Mesteren selv hadde disse tolv enkle menn, som hadde forlatt alt som var dem kjær, fått del i en viten, *ny* for denne verden: *en viten om hellighet*. De hadde båret mange ufullkommenheter med seg disse tolv: Langsomme av hjertet til å tro, sene om å forstå, rappe til å tale, jordiske i tankegangen, avindsyke seg i mellom. Men i Mesterens nærvær åndet de inn en atmosfære av renhet og fullkommenhet. Majesteten i deres Herre kuert dem etter hvert, og hans kjærlighet tok til å herske i dem. Deres gamle sinnelag stred nytteløst i mot, og Jesu sinnelag vokste seg slik inn i dem at det til slutt regjerte dem fullstendig.

Nå samlet han dem om seg for siste gang før det ufattelige skulle skje: før et offer i blod og vansmekt skulle ene en fallen menneskehet med dens Skaper, himmel og jord møtes i et tornekrønnet Gudmenneske hvilende dødt i korsets krysspunkt. Men *ublodig* ville han nå innstifte det samme offer som korsets blodsoffer, — *mystisk*, men ikke mindre reelt, som *brød* og *vin* for sansene, men like fullt hans kjød og blod!

Da han hadde vasket fottene deres og ordnet klærne, satte Jesus seg til bords og sa til de tolv: «Skjønner dere hva jeg har gjort med dere? Dere kaller meg Mester og Herre, og dere sier det med rette, — for jeg er det!»

Ingen forstod ...

Jesus satte seg igjen og sa at lenge hadde han lengtet etter denne stunden. Tok så brødet, takket, signet, brøt det og sa: «Dette er mitt legeme, som *gis* for dere. Gjør dette til minne om meg.»

Gis, som det senere ble gitt på korset.

Slik tok han også kalken etter måltidet, takket, ga dem og sa: «Dette er min kalks blod, det nye og evige testaments kalk, troens hemmelighet, som skal *utgydes* for dere og for mange til syndenes forlatelse. Så ofte som dere gjør dette, gjør det til minne om meg.»

Utgyses, som det senere ble utgytt på korset.

Vi er alt ved korset. Jesus hadde forutsagt sin lidelse. Her fullbrakte han et offer i mystisk enhet med korsofferet foran disiplenes øyne.

*

Uhyre perspektiver gikk opp for dem. De så seg selv bundet til Mesteren som veden til ilden i et flammende bål. Trengte han virkelig denne usle bråte for at hans kjærlighets ild skulle leve?

Hadde de ved innstiftelsesordene ikke forstått at det var dem han hadde utsett til å føre sin yppersteprestelige gjerning videre, så fikk de sitt mandat høytidelig bekreftet i de følgende ord: «Jeg kaller dere ikke lenger tjenere, for tjeneren vet ikke hva hans herre gjør; men dere kaller jeg *venner*, fordi jeg har kunngjort for dere alt det som jeg har hørt av min Far. Dere har ikke valgt meg, men jeg har valgt dere, og jeg har satt dere til å gå ut og bære frukt.» (Joh. 15, 15—16.)

Det første kull prester var innsatt. De resignerte i kallets alvor og hellighet. Og deres sinn støptes i formen av Kristi yppersteprestelige bønn.

*

Kjære Kristi nye *venner*. Dere er to av disse disipler, to av disse utvalgte. Kristi prestedømme har fortsatt fra ham som den nye pakts yppersteprest, gjennom apostlene og deres etterfølgere biskopene, ved håndspålegging og salving — til dere!

Hvilken oppgave venter vel et sendebud som har slik en opphavsmann, slike forgjengere?

«Innsatt for menneskene til tjeneste hos Gud, bære fram gaver og offer for syndene», svarer Den hellige

Hoc est corpus meum... Dette er mitt legeme.

skrift (Hebr. 5, 1—2.) Et mandat uhyre i sin rekkevidde! Fra vigslens morgen skal dere bære fram Det hellige messeoffer i bevisstheten om at korsdøden på Golgata ikke var en engangshendelse, men at Jesus Kristus fra Nazareth ennå vandrer omkring på jorden med sitt kors, ofrer og ofrer seg på ny. Dere skal ha nøklene til hans grav i tabernaklet og skal måtte rekke fram hans legeme til verdig og uverdlig. Dere skal omgås hellige og syndere og være en far for dem alle, lytte, tilgi og råde — opplyst av Den hellige ånd. Dere skal være lærere for stolte og ydmyke, være lege for syke og urolige, men også leder for søkende og hengivende sjeler, — øse av kjærlighetens visdom og balsam. Dere skal være dommere, skille klart mellom godt og ondt, mellom synd og synd, — grenseløst medlidende. Dere skal være sjelenes røkter fra vuggen til graven, hele livet være knyttet til dem gjennom nåden fra Kristus. Med ham skal dere sammen med dem gå ut om morgenen, og med dem vende tilbake sammen med ham om aftenen.

Sannelig, en klamrer seg til apostelens ord og spør: «For disse ting, hvem strekker til?» (2. Kor. 2, 15—16.)

Confratres in Christo! Ingen strekker til «for

disse ting» — av egen kraft. Men dere har Mesterens løfte om hjelp i alle stunder, i alle vansker og prøvelser. «Vær frimodige», var hans siste ord til disiplene før han vendte seg til Faderen i forbønn for dem, — «vær frimodige», for jeg har vunnet over verden». (Joh. 16, 33.)

Med disse udødelige ord fra den høyeste prest hilses dere velkommen til gjerningen som venter. Lenge har dere lengtet etter denne dagen, lenge også vi, deres venner ventet på den. I disse intense år med studier og under disiplin, refleksjon og selvprøving har dere bestått kallets jernbyrd. Rolig og tillitsfullt kan dere derfor ved nattverdsbordet som venter lene dere til Frelserens bryst likesom disippelen han særlig elsket.

Tanken vil i den stunden gå mot forgjengerne som er borte, mot slekten og vennene, mot Overhyrden og prestene, velgjørerne og alle Kirkens lemmer, både de trofaste, de sviktende og de tapte. Motet vil skje i den bønn som formes for dere skjelvende taler de forvandlende ord, for deres salvede hender rører ved miraklet i transsubstansiasjonen.

Be for oss alle! Be for landet, for verden, for de lidende, sultende, forfulgte og utpinte folk.

Deres bønn er allmakt i dag!

I. H. K.

Praktiske opplysninger i forb.m. prestevigselen

De prester som ønsker å overvære prestevigselen i St. Olavskirken, Oslo, lørdag 29. juli, oppfordres til snarest å melde fra til Det Apostoliske Vikariat, slik at det kan bli ordnet med plass i kirken, til middag og eventuelt overnatting. De bes ta med talar/ordensdrakt, superpelliceum og rød stola.

De troende bør sikre seg plass i kirken i god tid. Der blir reservert plasser bare til ordinandenes familie, representanter for søsterkongregasjonene, St. Olavs kirkes syndikat og noen av ordinandenes særlig innbudte venner.

Nøyere tidsangivelse i neste nr.

De to som skal motta prestevigselen

Thoralf Norheim, O.P.

Anton Taxt.

Kardinal Mindszentys nymesse

I sin berømte bok om kardinal Mindszenty — nylig utkommet på norsk på Gimnes forlag — gir forfatteren *Bela Fabian* et interessant nærbilde av den 23-årige Joseph Pehm fra Mindszenty, da han for første gang ble møtt av sitt folk som nyvigsløst prest. Det var i dag nøyaktig for 35 år siden, nemlig den 29. juni 1915, begivenheten fant sted i fødebyen Cseh Mindszent. Ifølge *Bela Fabian* var det en gammel ungarsk skikk at de nyordinerte prester skulle holde den første preken og messe i fødebyen.

«Nymesse» heter det, og dagen feires som en høytidelig festdag. Dagen for Joseph Pehms nymesse var valgt med omhu. 29. juni er apostlene Peters og Paulus dag, den dagen da de ungarske bønder begynner å høste hveten. Det er alltid en strålende festdag. Valget av nettopp denne dagen understreket den nære forbindelse mellom Mindszenty på den ene siden og foreldrene og fedrejorden på den andre siden.

En nymesse er alltid en stor begivenhet i Vest-Ungarn, den samler folk fra nær og fjern. Det er et ordtak som sier: «Det er umaken verd å gå så langt til en nymesse at et par nysålte støvler blir slitt ut.» Og til Joseph Pehms nymesse kom det flere mennesker enn noen kunne huske å ha sett ved en slik begivenhet.

Søster Emma, en tremening av Mindszenty, som nå er nonne i et kloster i New York, har fortalt meg følgende om det som hendte den dagen:

Vi bodde i en landsby tre kilometer fra Mindszent. Praktisk talt alle som bodde i landsbyen og nesten alle våre nærmeste slektninger dro avsted for å være til stede ved Josephs nymesse. Folk strømmet til Mindszent. Det ville ikke på langt nær blitt plass til alle i landsbykirken, så alteret ble stilt opp foran kirken og gudstjenesten holdt i friluft.

Fetteren Joseph Zrinyi som var religionslærer i Szombathely, innledet ceremonien.

«Kjære kollega og bror,» sa han, «du har svoret evig troskap til Vår Herre Jesus Kristus, og fra nå av vil de som er tynget av sorg, komme til deg. Gi dem trøst. Bring legedom til dem som lider og mot til de motløse. Vær som en far for alle, og send aldri noen bort uten oppmuntring og trøst.»

Hele landsbyen var til stede, katolikker, protestanter og den ene jødiske familien hvis barn hadde vært lekekamerater med Joseph Pehm. En slik høymesse er ikke bare en kirkelig ceremoni, det er også en familiefest, en fest for hele landsbyen og dem som bor der, enten de er katolikker eller ikke.

Da Joseph begynte sin preken, viste han med en gang at han hadde evner som taler. Han talte klart og enkelt slik at alle forsto ham, og likevel var det innhold og dyp mening i det han sa. Han talte med myndighet. Det fantes ikke noe kunstig eller nedlatende i hans vesen, og ordene var så enkle og naturlige, ja som de ungarske markene og vannet i bekkene. Han talte til alle, og han

talte som en katolsk prest, som føreren for sin katolske menighet, og likevel var det noe fortrolig i det han sa, som om han talte spesielt til dem han var vokst opp sammen med, som han hadde lært å kjenne og bli glad i som barn, hva enten de var katolikker, protestanter eller jøder. Hverken med sitt hjerte eller med sin forstand gjorde han forskjell på gode mennesker. Han ville at hver enkelt skulle være så god som han kunne bli etter det han selv trodde på. Det var virkelig en vakker preken.»

«Men hva sa han da?» spurte jeg søster Emma.

«Hva han sa?» svarte hun. «Jeg kan ikke huske ordene. Men han talte om at folk led meget akkurat på den tid. Han sa at krigen herjet i verden, at Vår Herre Jesu grav bevet i Det hellige land, at hver og en måtte gjøre sin plikt både i landsbyen og på slagmarken, at alle måtte hjelpe hverandre. De som har eiendommer, sa han, har fått dem fra Gud. Om man hjelper andre, gir man ikke av sitt eget, man gir bare av det som Gud har betrodde en. Gud skapte alle like. Herren sa ikke: «John, du er noe mer enn de andre, så du må være ydmyk.» Han sa vi alle var like. Han sa ikke: «Dere må hate hverandre.» Han sa ikke: «Skyv den mannen fra deg, for han er jøde.» Jesus var selv jøde, av Davids ætt. Bare de som hjelper sine brødre, kan komme til himmelen,» sa han, bare de som hjelper dem og ikke skyver dem fra seg.»

Her stanset søster Emma. Jeg måtte tenke på Mindszentys far, den alminnelige ungarske bonden som hadde satt sitt preg på sønnen og gjennom ham kunne komme til å få innvirkning på tankegangen i hele verden.

«Hva hendte så, søster Emma?» spurte jeg.

«Hele landsbyen var stolt over at Joseph hadde talt så klokt og godt. Folk snakket sammen om talen; katolikkene og protestantene og den ene jødiske familien, alle var de hans venner, og overalt kunne man høre folk si: «Bare vent og se! Han kommer til å bli biskop!»

Tante Barbara, Josephs mor, gråt av glede, hun satt der så rolig og stolt. Hun hadde aldri påvirket Joseph til å bli prest, men like sikkert er det at hun var stolt da han var blitt det, og særlig nå da han hadde vist så tydelig ved nymessen for en god prest han var.»

«Ja, og så da, søster Emma?»

«Ja, vi dro tilbake til landsbyen vår samme dag. Alle i følget sang og var lykkelige. Dagen etter hørte jeg at Joseph var ute på marken sammen med faren og brødrene og skar hvete. Han var flink til å bruke ljaen. Enda han var legemlig svak, lot han ikke til å bli trett. Man kunne forstå han var vant til det.»

Nymesse og kornhøst! Gud og jorden og folket som var så nær knyttet til jorden, alt dette hang så selvfølgelig sammen, syntes Joseph Pehm, han som senere skulle bli verdenskjent som kardinal Mindszenty.

Veien til indre stilhet

Av Edith von Stein

Nedskriveren av denne betraktning er den jødiske karmeliternonne Edith Stein. Hun ble født i Breslau i 1891 og fikk en god og solid utdanning. Under verdenskrigen 1914—18 var hun Røde Kors-søster og ble etter krigen assistent hos professor i filosofi ved universitetet i Freiburg, Suhsserl. Her fant hun veien til Kristus og Kirken. I 1933 åpnet et Karmel-kloster sine porter for henne. Som søster Teresia Benedicta a Cruce fullførte hun her etter påbud av provinsialpriorinnen sitt filosofiske arbeid «Potenz und Akt» som hun helt om arbeidet på grunnlag av de åndelige erfaringer kontemplasjonen hadde gitt henne. Verket utkom med titelen «Ewiges und endliches Sein». For å redde henne fra jødeforfølgelsene i Tyskland ble hun overført til et kloster i Holland, men i 1942 ble hun med makt hentet ut av klostret. Hun ble brakt østover, og ethvert spor etter henne er gått tapt. «St. Olav» vil senere bringe en artikkel om hennes liv og virke.

Under en forelesning ble det forsøkt å forestille seg menneskesjelen som den bør være ut fra evighetens kall. Følgende egenskaper ble framhevet: stillhet, klarhet, varme, selvutslettelse og helhet. Det spørsmål ble så reist om hvordan disse egenskaper kunne erverves.

Egentlig er det vel ikke spørsmål om å erverve seg en mangfoldighet av kvalifikasjoner. Snarere heller om å oppnå en *enkelt, indre tilstand*.

Vi kan imidlertid ikke oppnå en slik tilstand av egen fri vilje. Det blir først og fremst nådens sak. Men hva vi kan og må gjøre, er å åpne for nåden. Det betyr fornektelse av egenviljen og overgivelse til Den guddommelige vilje; legge sjelen fram for Gud som vil motta den og forme den.

Vi finner enkelthet gjennom stillhet, og stillhet gjennom enkelthet.

Men en sjel er av naturen opptatt av så mange ting, mest av det som virker forstyrrende. Når vi våkner om morgenen, uroes vi straks av dagens forskjellige plikter og gjøremål, hvis de da ikke allerede har spolert nattesøvnen. Nagende spørsmål melder seg om hvorledes alt skal bli gjort på en dag. Vi får lett panikk og vil kaste oss ut i strabasene, men her er det vi må ta oss i det og si: Varsom nå! Tingene må ikke få velte slik innover meg. Den første morgentimen tilhører Gud. Det arbeid Han pålegger meg, vil Han gi meg styrke til å fullføre.

Så vil jeg gå fram for Guds alter — og her er det ikke lenger mine egne små gjenvordigheter som teller, men det ene store soneofferet. I dette får jeg lov å ta del, og bli rensset. Får legge mitt selv og alle mine gjerninger og lidelser ved oblatens side på alteret. Når så min Herre kommer til meg i Den hellige kommunion, da kan jeg spørre Ham: «Hva ønsker Du av meg, Herre?» Og etter en slik stille samtale vil jeg ofre meg for min neste oppgave, hva det enn måtte bli.

Etter denne høytidsstund vil det, når jeg skal ta fatt på dagens gjerning, være en egen stillhet over meg. Min sjel vil være kvitt den tidligere byrde for i stedet å være fylt av hellig glede, mot og styrke. Den har vokset, er blitt mer omfattende, fordi den er gått ut av seg selv og inn i det guddommelige liv.

Den kjærlighet Herren har tent i meg, brenner stille. En stø flamme som driver meg til å ville tenne den også

hos andre: *Flammescat igne caritas accendat ardor proximos!* Og jeg ser nå tydelig det neste stykke vei som ligger foran meg. Jeg ser kanskje ikke så langt, men jeg vet at når dette stykke er tilbaketilgjort, vil et nytt utsyn åpne seg for meg.

Så begynner dagens arbeid. Kanskje fire eller fem timer i et klasseværelse. Det vil si det samme som at vi må ha oppmerksomheten rettet på et spesielt tema, skiftende fra time til time. Mange ganger oppnår vi ikke det vi hadde ønsket. Kanskje gjør vi det aldri. Det kan skyldes tretthet eller uforutsette avbrytelser, barnas oppførsel eller andre ting som kan virke irriterende. Eller kontorarbeid. Det kan bety omgang med usympatiske overordnede eller kolleger, umulige forlangender, urettferdige irettesettelser, menneskelige svakheter og behov. Og så er det middag. Vi kommer hjem slitne og irriterte — ofte for å møte nye prøvelser.

Hvor er det nå blitt av sjelens morgenfriskhet? Man merker at en igjen begynner å bli urolig! Man har jo så meget som ennå skal være gjort før kvelden. Skal vi ta fatt med det samme?

Nei, ikke før vi har gjenvunnet roen. Alle bør vite eller iallfall lære å vite hvordan man igjen kan finne tilbake til ro i sinnet. Det beste er å jage alle bekymringer bort ved om mulig å tilbringe en stund foran tabernaklet. Men kan vi ikke trekke oss tilbake til et sted hvor vi er omgitt av ro og stillhet, bør vi i det minste i vårt indre ty hen til Gud. Han er jo der, og kan gi oss det vi trenger. Da vil dagen, hvor tung og besværlig den enn måtte bli, bli preget av fred.

Og når så natten kommer og et tilbakeblikk viser at vi ikke fikk gjort det vi hadde satt oss som mål, må vi nøye oss med det vi fikk gjort og forøvrig legge alt i Guds hånd. Da kan vi hvile i Ham, virkelig hvile, og begynne en ny dag med et nytt liv.

Gjensyn med St. Dominikus kirke

Så trer jeg inn av samme kjente dør
til orgelbrus og tendte lys derinne,
et verdensfjernt, beåndet interiør,
et hvilested du bare her kan finne.

Og fortid sviner bak barmhjertig slør
av glemte gleder, uskylds barndomsminne.
I tidløs fred blir hjertet ungt som før —
selv den som alt har tapt, har alt å vinne.

I døgnets verden skumring blir til natt
og dødens porter venter på oss alle.
Mitt lys er snart brent ned og flakker matt,

Jeg hører dommens tunge klokker kalle.
Men ingen minste lille spurv skal falle
foruten håp: din synd er deg forlatt.

Ny Berg.

Nye glassmalerier i Bergen

St. Pauls menighet har endelig fått oppfylt et gammelt ønske. Langt om lenge er de nye glassmalerier kommet på plass. Allerede i Msgr. Snoey's tid begynte man å samle inn til dette formål. Sjelen i arbeidet for kirkens videre utsmykning var — jeg hadde nesten sagt: *selvfølgelig* — direktør Rosasco. Han lot bl. a. i Belgia utarbeide planer for samtlige vinduer i kirken, men av forskjellige grunner ble saken i en årrekke liggende i dvale. Etter krigen tok kirkerådet den opp igjen. Man hentet en rekke informasjonen og heftet seg til slutt ved den nederlandske glassmaler *Mux Weiss*. Hans stil syntes best stemme overens med kirkens. Etter at denne personlig hadde sett på lys- og romforholdet ble hans skisser godkjent og de ferdige vinduer levert i slutten av 1949. Mens monteringsarbeidet gikk for seg var St. Pauls kirke lukket i seks uker. På Treenighets-søndag i år kunne menigheten atter ta den fornyede kirke i bruk.

I det høyre sideskip står det store runde glassmaleriet som gjengis her. Men det er jo dessverre ikke mulig å reproducere de vakre farger. Under dette er to avlange vinduer som fremstiller St. Paul og St. Sunniva, kirkens og byens vernehelgen. Det siste vinduet er skjenket Bergen av Hs. Høyærv. Biskopen og bærer derfor hans våpen. På østre side finner vi et annet rundvindu med englefigurer som bærer seierskransen og under det to vinduer med Maria og St. Josef.

Glassmaleriene har sin styrke i de skjønnelyse fargene. Teknikken som er brukt er en annen enn den som man i regelen er vant med her i landet. Blyet er sparsomt anvendt. Dette gjør at vinduene nok demper lyset, men ikke stenger det ute som en så ofte ser med kirkevinduer. Figurene står fritt i feltet og hele vinduet passer derfor vakkert inn i veggen.

Stort sett er menigheten vel tilfreds med det leverte arbeid. På samme tid benyttet man anledningen til å male koret i en lysere farge og til å ta det store Paulus-bilde over alteret og de veldige korsveisbildene bort. Noen vil nok savne dem, men kirkerømmet har vunnet atskillig i intimitet og ro. Det er blitt lettere å stemme sinnet for bønn.

Etter at byggearbeidet var avsluttet gjorde menigheten dugnad for å få den kjempemessige rengjøring fort fra hånden. Ved fellesinnsats var dette gjort på utrolig kort tid. Åre være dem for det!

I sin preken søndag den 4. juni nevnte soknepresten vindu- enes tilblivelseshistorie og takket alle som i tidligere år og i den seneste tid ved sine milde gaver har gjort arbeidet mulig. Han kom også inn på glassmalerens vanskelige oppgave, sammenlignet med en kunstmalers for øvrig. Han må alltid holde for øye at et vindu har en tjenende, underordnet oppgave, og så må han nesten alltid holde regning med en hel rekke allerede forhåndenværende faktorer og føye seg etter dem.

G.

Forskjellen mellom Katolisismen og Protestantismen

Dr. theol. J« van der Burg: *Forskjellen mellom Katolisismen og Protestantismen*. St. Olav's forlag. Oslo 1950.

Det finnes et uuttømmelig forråd av antikatske fordommer. Hver har vel møtt en del av disse utrolige vrangforestillinger om katolsk lære og praksis: at katolikken tilber Jomfru Maria, selger avlat, feier ikke-katolikker pr. kost ut av Kirken osv. Som oftest vil det ikke føre videre fram om en gir seg til å tilbakevise slike påstander. Heller må en saklig og nyttig interkonfesjonell diskusjon klarlegge og drøfte grunnforskjellen mellom katolisismen og protestantismen.

Det er dette pastor van der Burg gjør i sin nye brosjyre. Bokens hoveddel (s. 19—44) behandler denne grunnforskjellen i to «artikler»: *Det protestantiske prinsipp «Bibelen alene»*. — *Den katolske lære om Kristi Kirke*. Framstillingen er grundig, men samtidig så klar at enhver kristen, ikke bare teologer og akademikere, kan følge med.

«Før vi angir forskjellen mellom de to konfesjoner, vil vi først gjerne framheve de mange ting vi katolikker og protestanter har felles», sier forfatteren. Han gjør det i brosjyrens innledende del (s. 6—19) på en slik grei og klar måte at hver leser vil være ham takknemlig for det. Hittil savnet vi en slik kort sammenfattende framstilling som gir en første orientering nettopp ved å ta utgangspunktet i og sammenligne med alt det som er kjent og kjært for en troende kristen med den lutherske statskirkes undervisning bak seg. Det er å beklage at det så viktige og for øvrig glimrende avsnitt om nattverdslæren (s. 7—8) er blitt henvist til petittrykk. I avsnittet om prestevigslen (s. 11—12) har knappheten i framstillingen gått ut over klarheten. For: Ikke bare den lutherske kirke, men også den katolske lærer jo at enhver kristen er prest (saml. 1. Petr. 2, 5—9). Det som er typisk luthersk er imidlertid å nekte at det foruten dette «alminnelige prestedømme» er et hierarkisk prestedømme ved ordinasjonens sakrament.

Vi ønsker boken i manges hender. Ville det ikke — når et nytt opplag forhåpentlig kommer — være bedre å sløyfe den første innledning (s. 3—6), som i innhold og tone ikke helt holder mål med bokens saklige og fornemme framstilling for øvrig. Den naturlige begynnelse ville være fra side 6, der det heter:

«Når vi i det følgende vil sammenligne katolisismen med protestantismen, sikter vi til den lutherske lære slik som de fleste protestanter her i landet bekjenner den.»

Dessuten savner man en liten innholdsfortegnelse. De færreste vil vel gi seg til å lese selv en bare 44 siders brosjyre i ett trekk. Etter avbrytelsen er det lettere å gjenoppta tråden når en har en kort, oversiktlig innholdsfortegnelse å støtte seg til.

Gerard Vranken.

Til Stiklestad

Til Stiklestad i fedres spor,
hvor martyrkongens minner taler,
vi samler oss fra fjell og fjord
og fra de dype daler.

(K. Kjelstrup).

I det Hellige År 1950 drar pilegrimene fra alle verdens kanter til Den evige stad, til apostlenes og martyrenes graver. Også Norge har allerede vært representert ved Petri grav, og i årets løp vil enda mange valfarte til Roma.

Men, — ikke alle kan legge ut på en slik langferd. Heldig, at vi da har et vigslet sted her i vårt eget land, dit vi kan valfarte hvert eneste år — Stiklestad, — «hvor martyrkongens minner taler».

Vi ærer Gud i hans hellige, og vi vil ære ham i helgen-kongen Olav — be for oss selv, våre hjem, vårt land og vår Kirke, for freden folkene i mellom, og for alle som har bedt om vår forbønn.

Dersom du på noen måte kan, slutt deg til pilegrimsferden til Stiklestad på Olsokdagen 29. juli. Olav den hellige, Norges evige konge og vernehelgen, vil gå i forbønn for deg hos Gud. La hans fest bli en nådens kilde du øser av i Det hellige år 1950.

De som vil være med, bes vennligst underrette soknepresten ved St. Olavs kirke i Trondheim.

P. Stelzmann,
sokneprest.

Husk barnas ferieopphold!

Gaver mottas med takk av sokneprestene i St. Olav og St. Hallvards menigheter og i Menighetspleiens kontor, Oslo.

UTLANDET:

VATIKANET

Indonesias første diplomatiske representant ved Vatikanet mottatt av paven.

For et par uker siden mottok Den hellige far i en høytidelig audiens akkreditivene til Indonesias første diplomatiske representant ved Vatikanet, dr. Sukardio Wirydpronato.

I sin tale til paven fremhevet dr. Sukardjo Wirydpronato at Indonesia nå for første gang er representert ved Den hellige stol og ga på vegne av sitt land uttrykk for stor taknemlighet for den moralske støtte Indonesia hadde mottatt fra Den hellige stol i kampen for sin selvhtendighet.

De store utstillingene i Det Hellige År ventes åpnet i nær framtid.

Etter at de to store palassene ved Via Cinciliazone nå er ferdige, er man gått i gang med å sette opp de 4 store utstillingene som har vært forberedt gjennom et lengere tidsrom.

For å ordne med utstillingen av moderne religiøs kunst er allerede en rekke representanter fra forskjellige land kommet til Rom for å legge siste hånd på verket.

Til utstillingen av innfødtes kunst i misjonslandene er det kommet sendinger fra de forskjellige misjonsområder. Den indiske sendingen inneholder bl. a. verker av de kjente malerne *Olympic, C. Rodriguez* og *Chandrakant Mhatre*.

Planen til utstillingen «Kristen nestekjærlighet» foreligger nå ferdig utarbeidet.

Misjonsutstillingen kommer til å gi et anskuelig bilde av det sivilisatoriske arbeide misjonærene utfører i alle land.

25 dominikanere saligerklæres den 12. november.

På festdagen til de helgener som er utgått av Dominikanerordenen den 12. november, kommer pave Pius XII til å saligerklære 25 dominikanere. Det gjelder biskopene *José Sanjurjo* og *Melchior Gracia* og 23 patres og legbrødre som led martyrdøden i 1838 i Tonkin.

Alfons Maria Liguori skytshelgen for skriftefedre og moralteologer.

Ved en forordning har pave Pius XII bestemt at den hellige *Alfons Maria Liguori* skal være skriftefedrenes og moralteologenes skytshelgen. I den pavelige forordning understrekes helgenens fortjenester som skriftefar og moralist. Kunnngjøringen fant sted på 200-års dagen for den hellige Alfons første avhandling om moralteologi.

Kristi-Legems-prosesjonen på Petersplassen en enestående begivenhet.

15 000 prester og teologiske studenter deltok i årets Kristilegemsprosesjon rundt Petersplassen som med tilstøtende gater var fylt av om lag 300 000 romere og pilegrimer fra hele verden. På reserverte tribuner så man representanter for den italienske stat og byen Roms kommunale autoriteter samt Corps diplomatique ved Vatikanet. I spissen for prosesjonen gikk teologiske studenter som bar det kostbare skrin med korporalet fra Bolsena og umiddelbart etter fulgte Paven som bar sakramentet. Etter prosesjonen meddelte Den hellige far velsignelsen fra et alter som var reist foran hovedinngangen til Peterskirken.

Kryptene under Peterskirken innviet av paven.

Den 5. juni innviet Den hellige far det nye pavealter i Det klementinske kapell i kryptene under Peterskirken. Den hellige far bega seg, ledsaget av prelat *Kaas* til kryptenes nye inngang hvor han ble mottatt av Vatikanstatens øverste myndigheter. Paven besø de tre skip som nå er restaurert og oppsøkte deretter Det klementinske kapell hvor han iførte seg paramentene. Etter at alteret var innviet, leste paven messen.

50 millioner katolikker bak jernteppet.

Nærmere 50 millioner katolikker lever bak jernteppet, heter det i en melding fra Vatikanet. Bortsett fra katolikkene i det tidligere Øst-Tyskland og de av Sovjet-Unionen undertrykte Baltiske Stater, er tallene omtrent følgende: Av Polens befolkning på 23 077 000 er 21 000 000 katolikker, av Tsjekkoslovakias 12 463 000 innbyggere er 8 600 000 katolikker, av Ungarns 9 207 000 er 6 813 000 katolikker, av Romanias 16 000 000 er 3 000 000 katolikker, av Jugoslavias 15 800 000 er 5 670 000 katolikker, av Bulgarias 7 100 000 er 45 000 katolikker og av Albanias 1 175 000 er 113 000 katolikker.

BELGIA

Valgene i Belgia.

Kongespørsmålet var bare det ene av de to store spørsmål som fremfor andre fanget interessen hos belgierne ved det siste valg. Det andre store spørsmål som valget faktisk avgjorde ved at katolikkene fikk flertall i begge kamre, var skolespørsmålet. Hittil har den belgiske stat bare understøttet de skoler økonomisk som enten er direkte anti-katolske eller som ikke gir undervisning i religion. Katolske foreldre har måttet sende sine barn til katolske skoler og har ved siden av at de har måttet underholde disse skoler, også måttet betale skatter for underhold av de anti-konfessionelle skoler. Denne himmelropende urettferdighet som praktiseres i alle mellom-europeiske land hvor de s.k. liberale kretser har kunnet gjøre seg sterkt politisk gjeldende, blir det nå gjort slutt på. Kardinal *Van Roey* kunnngjorde før valget at situasjonen var uholdbar. Spørsmålet vil nå bli løst katolsk.

BRASIL

Kirkelige vielser godkjennes på linje med borgerlige.

Den brasilianske president *Dutra* har nylig undertegnet en lov som gir de kirkelige vielser samme juridiske virkning som de borgerlige.

DE FORENTE STATER

Den kjente forfatter Robert Gordon Anderson har konvertert.

Forfatteren *Robert Gordon Anderson* som er meget kjent i De forente stater har konvertert, heter det i en melding fra New York. Andersons mest kjente litterære verk har som ramme Notre Dame-katedralen i Paris. Den tredje bok i en Notre Dame-trilogi med titelen «Elven og katedralen» er for tiden under trykning.

ENGLAND

Kirkens fremgang i England i løpet av de siste 100 år.

I et hyrdebrev i anledning 100-årsjubileet for gjenreisningen av hierarkiet i England og Wales gir kardinal *Griffin* følgende tall som forteller om Kirkens vekst i løpet av disse 100 år.

I 1850 fantes det 1 million katolikker, ikke fullt 1000 prester, 694 kirker, 200 skoler, 7 religiøse hus for menn og 53 for kvinner.

I 1950 er tallene følgende: over 3 millioner katolikker, mer enn 6 ganger så mange prester som i 1850, om lag 2900 kirker, 2000 skoler, 472 religiøse hus for menn og 1075 for kvinner.

Om veksten i sitt eget bispedømme Westminster sier kardinalen:

Den katolske befolkning i bispedømmet teller nå rundt regnet 330 000 sjele. 11 000 barn døpes hvert år og det gjennomsnittlige tall på konversjoner i året er 1300.

Minst 2000 kommunistiske lærere ansatt ved statens skoler, hevder kardinal Griffin.

Erkebiskopen av Westminster, kardinal *Griffin*, har nylig kunngjort at minst 2000 kommunister er ansatt som lærere ved statens skoler. I de samme skoler gis undervisningen i religion meget hyppig av lærerkrefter som er helt indifferente i religiøse spørsmål, fremholdt kardinalen videre. Kardinalens uttalelse må ses som et ledd i kampen for de katolske skoler i England.

ITALIA

Gjenreisningen av Monte Cassino.

En ny kuppel er nå ferdigbygget over klosterkirken hvor den hellige *Benedictus* sarkofag befinner seg, den eneste delen av det store kloster som ikke er ødelagt.

Et nytt kloster som oppføres nøyaktig etter mønster av det ødelagte reiser seg hurtig av ruinene. Den største delen er allerede under tak.

Arbeidere på pilegrimsferd til Rom.

Flere større italienske bedrifter har arrangert pilegrimsferder til Rom for sine arbeidere. Blant dem er en stor sjokoladefabrikk i Genova, en bilfabrikk i Turin og kjemiske bedrifter i Biella, Brescia og Monza.

INDIA

Kommunistene har større fremgang enn den som kommer til syne i de offentlige beretningene.

Direktøren for det katolske litteraturselskap i India og Ceylon, pastor *Xavier S. Thaninayagam*, erklærte nylig at kommunistene i India har større fremgang enn den som kommer til syne i de offentlige meddelelsene. Fattigdom, sosial urettferdighet og kommunistisk underjordisk virksomhet gjør landet modent for kommunismen, heter det i erklæringen.

LIBANON

Grunnstenleggelse til nytt jesuitter-kollegium i Beirut.

Presidenten for republikken Libanon har nedlagt grunnstenen til et nytt jesuitter-kollegium i Beirut. Dette kollegium kommer til å være tilsluttet St. Josefs-universitetet som er den største katolske høyskole i Den nære orient. Fungerende president er en tidligere elev ved denne høyskole.

MANSJURIA

12 sveitsiske misjonærer arrestert av kommunistene.

Pater *Johan Rutsche* som har arbeidet som misjonær i Mansjuria siden 1935 og som for tiden oppholder seg i sitt hjemland Sveits, forteller at 12 av de 25 sveitsiske misjonærer som arbeider i misjonsdistriktet *Tsitsikar* i Mansjuria er arrestert av kinesiske kommunister og fengslet.

SCOTTLAND

Skotske arbeidere bygger kirke i fritiden.

Erkebiskop *Campbell* kunne søndag den 4. juni innvie St. Matthew's kirke i Glasgow som var oppført av bygningsarbeidere fra alle kanter av Glasgow helt frivillig og i deres fritid. Tomten var skjenket av *Hon. Mrs. Stirling of Keir*, som er grunnleggeren av Glasgows katolske kvinneforbund.

På tomten sto det gamle bygninger som arbeiderne rev ned og fjernet. De samlede utgifter til dette arbeide kom på 4 — fire — pund.

For to år siden tok de fatt på arbeidet med å bygge en kirke. Bygningsarbeidere kom til arbeidsplassen i ferietiden og etter at de var ferdig med dagens arbeid, så sant ikke overtidssjober holdt dem til deres faste arbeid. Uten å bry seg om fagforeningsrestriksjoner arbeidet de med slik iver og målbevissthet for å få reist kirken at bygningsentreprenører som fulgte arbeidet ble helt forbauset.

Soknepresten, pater *Thomas O'Kane*, uttalte da han i sin første preken kom inn på arbeidernes innsats at den var et moderne mirakel, en utfordring til en verden som herjes av materialismen.

SØR-AMERIKA

80 % av negrene i Sør- og Mellom-Amerika er katolikker.

Det meldes fra Rio de Janeiro at det nå foreligger talloppgaver som viser at 80 % av Sør-Amerikas 8 millioner negere er katolikker. Av de 3 millioner negre i Mellom-Amerika er også 80 % katolikker.

TSJEKKOSLOVAKIA

De «patriotiske geistlige» holder kongress.

De «patriotiske geistlige» i Tsjekkoslovakia har holdt kongress hvor bl. a. sunnhetsministeren, den frafalne prest *Plohjar* uttalte følgende: «For oss er Vatikanet avgjort den høyeste autoritet i religiøse spørsmål, men en må skjelve mellom Vatikanet som suveren stat og Vatikanet som Kirkens høyeste autoritet. Ingen får tvinge oss til å tro at man for å være en god katolikk og en god prest nødvendigvis må følge Vatikanets politikk som vi betrakter som helt forfeilet.»

Til dette bemerker den katolske aksjonsorgan «*Quotidiano*»: «De uttalelser som denne ex-prest, som i valget mellom sitt troskapsløfte til Gud og den taburett som ble budt ham av de gudløse valgte den siste, fremkom med er det samme som har vært brukt i alle tider av frafalne og tyranner.»

Katolsk geistlig død i fengsel.

Vatikanets kringkaster har i en sending på tsjekkisk meddelt at den tsjekkiske katolske prest *Blesik* er avgått ved døden i fengslet, og at grunnleggeren av det katolske universitetet i Praha, *Jan Urban*, er alvorlig syk. Begge ble sammen med 10 katolske geistlige etter en «prosess» «dømt» til livsvarig fengsel.

I den samme sending ble katolikken i Tsjekkoslovakia advart mot den aksjon den russiske ortodokse kirke har satt inn med. Dens mål, ble det fremholdt, er å utrydde den kristne tro i Tsjekkoslovakia.

Fengslede prester «undervises» i marxistisk ideologi.

Ifølge en melding som er kommet til Rom får de prester som er fengslet av den kommunistiske regjering i Tsjekkoslovakia 3 timers «undervisning» i marxistisk s.k. ideologi hver dag. De som viser gode fremskritt blir gjeninnsatt i sine embeter.

Det heter videre i samme melding at det nå i enkelte områder i Slovakia finnes bare en prest på 30 000 innbyggere.

UNGARN

Jesuittenes novisiatus «Manresa» beslaglagt av den kommunistiske regjering.

Jesuittenes store ekstersitie- og novisiatus «Manresa» som med sine over 500 rom hvert år betydde sjelelig fornyelse for tusener av mennesker, er nå beslaglagt av den kommunistiske regjering som har innredet en kommunistisk partiskole i bygningen.

Det ungarske episkopat ønsker ikke å slutte opp om kommunistenes «freds»-bestrebelse.

Med henblikk på kommunistregjeringens oppfordringer til geistligheten og de troende om å danne «fredskomiteer» og underskrive «fredserklæringer» har de ungarske biskoper erklært at Kirkens fredslengsel er så alminnelig kjent at det er overflødig å delta i særlige fredsbestrebelse.

Kirken i Ungarn foran åpen krig med det kommunistiske styre.

En person ved navn *Revai* som for tiden figurer som «undervisningsminister» i den kommunistiske regjering i Ungarn, har nå proklamert åpen krig mot Kirken. «Ministeren» som også er medlem av det ungarske «polit»-byrå har i en tale kunngjort at staten i fremtiden vil kontrollere utnevnelser av biskopene og for øvrig alle katolske organisasjoner, ordener og klostre. De midler som den kommunistiske regjering vil gripe til i sin kamp mot Kirken er ifølge *Revai* følgende:

1. Avskaffelse av religionsundervisningen i tekniske skoler.
2. Oppløsning av alle teologiske fakulteter.
3. Statspropaganda mot den «klerikale reaksjon» og bruk av de midler som er nødvendig for å få bukt med den.
4. Alle kommunistiske partimedlemmer skal forbyes å la sine barn få religionsundervisning. De skal pålegges å oppdra sin hustruer i kommunisme.
5. Alle de forholdsregler en griper til i kampen mot Kirken må brukes på en slik måte at de ikke vekker sympati for Kirken blant befolkningen.

De religiøse ordener har sendt et memorandum til kommunistregjeringen i Budapest.

Unler ledelse av abbeden av Pannonhalma, Dom *Paul Sarkozy*, O.S.B., har 45 overhoder for religiøse ordener i Ungarn sendt et memorandum til kommunistregjeringen i Budapest hvor de peker på de vanskeligheter som nå er lagt i veien for den religiøse virksomhet i landet. Oppfatningen av religiøs frihet, heter det i dette memorandum, omfatter også friheten til religiøs ordensliv som ikke er noe annet enn en mer intens praktisering av kristendom. Det betyr også at en person ikke reduseres til en mindreverdig borger fordi han er medlem av en religiøs orden. Og så heter det videre i dette memorandum:

«Religiøs frihet betyr derfor frihet til å øve den virksomhet som er egen for religiøse ordener: religionsundervisning, avholdelse av rettetter, åndelig hjelp og veiledning for de troende og ungdommen, retten til å eie og disponere ordenshus, kapeller, kulturelle institusjoner, trykkerier, bokhandler. Det betyr full frihet til å drive religiøs virksomhet og til å eie de ting som er nødvendig for at en slik virksomhet skal kunne utøves.

Disse rettigheter, heter det videre, ble respektert innfil ganske nylig, men nå har lokale autoriteter tatt til med å isolere oss fra den mest elementære kontakt med ungdommen som om vi skulle være smittebærere. Ved en utålelig fortolkning av loven om nasjonaliseringen har man berøvet oss våre skoler, våre gårdsrom, våre hager og små frukthager, våre møbler og vårt inventar, ja til og med kloster-ordenenes bygninger. På en rekke steder har man tatt fra oss våre kapeller, kulturelle institusjoner og trykkerier. Vi er blitt hindret i vårt arbeid med å holde rettetter og lede pilegrimsferder. Ved hvert skritt vi tar søker man å hindre oss i å komme i kontakt med de troende selv når det dreier seg om en så utpreget religiøs virksomhet som å bringe åndelig trøst og å besøke syke. Våre teologiske skoler og novitiater er blitt stengt. Tjenende søstre er blitt vist bort fra sine sykehus til tross for at både leger og pasienter har protestert mot det.

Vi er alle utgått av folket og ønsker å tjene folket i fattigdom og enkelhet. Vi ber derfor om rettens beskyttelse. Vi hører til religiøse ordener som har sitt virke over alt i verden. Viser man oss rettferdighet, vil det bety at man rundt om i verden vil forstå å verdsette den ungarske folkerepublikk.»

Det eneste svar kommunistregjeringen har gitt, er en tale undervisningsministeren nylig holdt, hvor han meddelte at det vil bli fremsatt «lov»-forslag om nedleggelse av en rekke klostre og oppløsning av en rekke religiøse ordener.

Søndag den 11. juni svarte de ungarske biskoper «ministren» i et hyrdebrev som ble lest høyt i alle kirker. Der forsvares de religiøse ordener hvis historiske tradisjoner understrekes, samtidig med at det henstilles til de troende å be for ordensfolkene. Det finnes 63 religiøse ordener i Ungarn med om lag 11 tusen medlemmer.

St. Eysteins Forbund

Siden St. Eysteinsforbundets medstifter og sekretær gjennom 23 år, St. Josefssøster Margrethe-Marie, hensov på St. Josephs Institutt i Oslo, har dette bønneforbund riktignok hatt en lovende framgang i tallet på nyinnskrevne medlemmer, særlig i U.S.A. og Argentina. I alt teller Forbundet bortimot syv tusen medl., spredt omkring i de fleste land i den gamle og den nye verden. Hvor mange av dem som er døde siden Forbundet ble til, har vi ikke underretning om.

Men grunnet den senere tids mere sparsomme tilvekst av medl. fra vårt eget land, vil det tillates undertegnede formann, selv norskfødt prest, å spre litt av den vankundighetens mørke som jeg selv må bære min del av ansvaret for. Mange her til lands særlig blant yngre generasjoner og konvertitter i alle aldre før formodes å leve i mere eller mindre uforskyldt uvitenhet om «St. Eysteins Forbund», selv om de muligens måtte ha hørt navnet.

«AT HERREN MÅ KALLE MANGE AV NORGES SØNER OG DØTRE TIL Å BLI PRESTER OG ORDENS-SØSTRE I HANS HELLIGE KIRKE» dette var idéen til bønneforbundet, unnfanget i Det hellige år 1925, en idé som først dannet den åndelige kjerne for en privat overenskomst mellom de norske prestestudenter i Rom og St. Josefssøstre fra Oslo på valfart i den evige stad, og som siden ble den uttalte hensikt i det «ST. EYSTEINS BØNNEFORBUND FOR NORSKE KALL» som ble stiftet Jesuhjertefestdagen 11. juni 1926, og kirkelig godkjent den 26. mai 1929.

Forbundets vernehelgen er Hellig Olav, Norges evige konge, og den hellige Eystein, Norges store erkebiskop, i sin tid hele landets overhyrde.

Medlemmene av bønneforbundet forplikter seg til daglig å be ett ledd av rosekransen i forbundets mening og ofre den Hl. Kommunion én gang månedlig i samme mening.

Jesuhjertefesten er forbundets hovedfest, da alle medlemmer oppfordres til å motta den hl. kommunion som sonekommunion og be inderlig om mange og gode preste- og ordensskall blant norsk ungdom. Medlemmene vil få andel i Kirkens bønn for velgjørere. Bønneforbundet har ingen økonomiske interesser, ingen medlemskontingent, ingen medlemsmøter. Medlemmene går inn for et åndelig formål, et av de største for Kirkens gjenreisning, og virker med blott åndelige midler.

Skulle dette ikke være noe for alle dem som muligens ellers ikke har så lett for å gå inn i bevegelser med mere bastant administrativt apparat og «foreningsliv», og selvsagt også for medlemmer av andre forbund med slik mere utadvent aktivitet?

Måtte St. Eysteins Forbund i løpet av nærmeste framtid oppnå en fyldig nyrekruttering av medlemmer. Interesserte behøver bare å fylle ut nedenstående utklippsseddel og sende den til undertegnede formann eller til sekretariatet for St. Eysteins Forbund, adr. *St. Josephs Institutt, Oslo*, hvor sr. Emmanuel og sr. Clemence tegner nye medlemmer.

Til slutt: Som vel kjent skal to unge nordmenn vigles til prester av vår høyerverdige overhyrde den 29. juli, St. Olavs-dag i St. Olavs kirke i Oslo. Det er prestekandidatene Olav Norheim og Anton Taxt.

For å nedbe Guds velsignelse over Deres offertjeneste innbys medlemmer av St. Eysteins Forbund til frivillige ofre av hellige Kommunioner, korsvei-andakter og rosekransbønner, som en gir oppgave over og sender inn til sekretariatet uten underskrift innen 25. juli, slik at den samlede oppgave vil kunne overrekkes de nye prester i form av «en åndelig bukett» fra St. Eysteins Forbund.

Tønsberg, Jesuhjertefesten 16. juni 1950.

Arne Sund, fm.
sokneprest.

ST. EYSTEINS FORBUND

Fra dags dato vil undertegnede

.....
(navn med store bokstaver)

.....
regne seg som tilsluttet medlem av bønneforbundet for norske preste- og ordensskall.

(Bosted)

.....
(Dato)

.....
(Underskrift, stilling)

<p style="text-align: center;">OSLO</p> <p style="text-align: center;">T. S. JACOBSEN</p> <p style="text-align: center;">BEGRAVELSESBYRÅ</p> <p style="text-align: center;">Ullevålsv. 1 - Oslo</p> <p>Tlf. 33 23 34 - 33 22 46 Privat 41 64 78 - 69 43 72</p>	<p style="text-align: center;">TØNSBERG</p> <p style="text-align: center;">TØNSBERG GLASSMAGASIN</p> <p>Glass - Porselen - Stentøy Tlf 12 67 - Torvgaten Tønsberg</p>	<p style="text-align: center;">ST. OLAV</p> <p style="text-align: center;">KATOLSK TIDSSKRIFT</p> <p>Redaktør: Dr. theol. I. Hansteen Knudsen. Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.</p> <p>Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.</p> <p>St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.</p> <p>Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.</p> <p>Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.</p> <p>Annonser må være innsendt innen fredag aften.</p>
<p style="text-align: center;">TAPETHUSET</p> <p>Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo Tlf. 41 07 76</p> <p style="text-align: center;">Tapeter — Linoleum</p>	<p style="text-align: center;">KRISTIANSAND</p> <p>Malermester HALFDAN S. KVANVIG Kirkegt. 1 - Tlf. 3930 Kristiansand</p>	<p style="text-align: center;">HANS KARLSEN MALERFORRETNING Tordenskjoldsgt. 6 B Tlf. 41 07 76 - Oslo</p> <p style="text-align: right;">Utfører all slags malerarbeid</p>
<p>Spesialforretning i RUSTFRITT STAL for sykehusene</p> <p>KNUT JUUL CHRISTIANSEN</p> <p>Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT</p>	<p style="text-align: center;">FREDRIKSTAD</p> <p style="text-align: center;"><i>Engeset & Larsen</i> MANUFAKTUR EN GROS — EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>	<p style="text-align: center;">G. HALVORSEN — Fredrikstad Pølsemakeri & Kjøttforretning Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781</p>
<p style="text-align: center;">Johan Olsen & Sønner</p> <p>Murmester og Entreprenørforretning</p> <p style="text-align: center;">Kongensgt. 17 - Oslo</p> <p style="text-align: center;">Etabl. 1896</p> <p style="text-align: center;">Tlf. 42 50 85 - 42 52 23</p>	<p style="text-align: center;">CARSTEN CARLSEN Fredrikstad Kolonial, Mel og Fetevarer Tlf. 2175</p>	<p style="text-align: center;">HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p> <p style="text-align: center;">Til parkett og linoleum:</p> <p style="text-align: center;">HUGOS boneolje</p> <p style="text-align: center;">TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS» Fredrikstad</p>
<p style="text-align: center;">OLAVES HANSENS EFTF. Kåre Kristiansen Onsøybryggen Fredrikstad</p>	<p style="text-align: center;">KJØTTFORSYNINGEN Fredrikstad Tlf. 2855</p>	<p style="text-align: center;">FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveising - Stanseartikler</p>
<p style="text-align: center;">A/S DET NORSKE CHEVIOTSPINDERI Fredrikstad Telefon 2612 - 2613</p>	<p style="text-align: center;">THRONSEN & CO. - OSLO</p>	